

Vyhlásenie vlády Slovenskej republiky k februárovému prevratu roku 1948

V týchto februárových dňoch si slovenská spoločnosť pripomína 75 rokov od nastolenia vlády komunistického režimu. Išlo o temné obdobie našich dejín, ktoré zanechalo hlboké politické, duchovné, morálne i hospodárske škody, ktoré pociťujeme dodnes. Najtragickejším dôsledkom vlády komunistického režimu sú však ľudské obete, a preto pri tejto príležitosti spomíname na stovky popravených a zabitých, tisíce mučených a desaťtisíce nespravodlivo väznených, prenasledovaných a štátom okradnutých ľudí, ako aj mnohé zmarené ľudské talenty, ktorým vládnuci režim znemožnil ich spoločenské uplatnenie. Vláda Slovenskej republiky vyslovuje hlbokú a úprimnú ľútosť nad tragickými príbehmi týchto obetí, ktoré poznačili aj životné osudy ich blízkych.

Komunistický režim nebol zlučiteľný so základnými ľudskými právami a občianskymi slobodami. V dosahu jeho vplyvu boli potlačené mnohé slobody, ktoré dnes vnímame ako nespochybniteľné: sloboda pohybu, sloboda slova, sloboda podnikania, sloboda bádania, sloboda vyznania.

Predpokladom na jeho pretrvanie bola likvidácia politickej plurality a zničenie podmienok na ekonomickú nezávislosť obyvateľstva. Preto si za svoje prvé ciele vybral demokratov všetkých politických odtieňov. Nasledovali podnikatelia, živnostníci, súkromne hospodáriaci roľníci, pracovníci v slobodných povolaniach. Zničené boli všetky možnosti obživy, ktoré by nemala vládnuca strana pod kontrolou.

Za jednu z najvýraznejších prekážok upevnenia svojej moci považoval komunistický režim kresťanskú cirkev. Súčasťou „triedneho boja“ sa stalo väznenie biskupov a kňazov, násilné rozpustenie rehoľných spoločenstiev, systematická diskriminácia angažovaných veriacich a v prípade gréckokatolíckej cirkvi aj jej celková úradná likvidácia.

Život slovenského vidieka negatívne poznačila násilná kolektivizácia poľnohospodárstva. Ľudia, ktorí odmietali súhlasiť s prevodom svojich majetkov do Jednotných roľníckych družstiev a bránili rodinné polia, boli posielaní do väzníc a táborov nútenej práce, ich rodiny boli vyhánané z rodných obcí. Režim sa mstil aj na deťoch perzekvovaných občanov, ktorým zakazoval študovať.

Ľudí, ktorí boli vyhlásení za „vnútorných nepriateľov“, najmä v počiatočnej dekáde neustále pribúdalo. Bezprecedentné útoky viedol komunistický režim voči inteligencii – advokátom, úradníkom, zdravotníckemu personálu, pedagogickým zborom na školách všetkých stupňov a aj voči študentstvu. Podnikateľom a veľkostatkárom zoštátnili súkromné podniky a hospodárstva, v dôsledku znárodnenia prišlo k násilnému zániku drobných živnostníkov. Mladí chlapci s „nevhodným“ rodinným pôvodom absolvovali vojenskú službu bez zbrane v pomocných technických práporoch, viacerí bez konkrétneho dátumu návratu. Kvalifikovaných úradníkov preradovali na ťažké manuálne práce. „Buržoázne“ rodiny vysídľovali z veľkých miest a ich byty konfiškovali pre potreby nových, režimových elít.

Mlyn násilia a teroru zomlel napokon aj mnohých z tých, ktorí pomáhali roztáčať jeho kolesá. Na lavici obžalovaných sa ocitli aj vysokí funkcionári komunistickej strany označení za členov rozličných „protištátnych skupín“.

Vláda Slovenskej republiky pri tomto smutnom výročí prejavuje úctu všetkým, ktorí sa riskujú svoje životy, osobnú slobodu či profesijnú kariéru postavili na odpor neľudskému režimu doma i v zahraničí.

Osobitne v tejto súvislosti vyjadrujeme ľútosť nad utrpením politických väzňov, inteligencie, živnostníkov, samostatne hospodáriacich roľníkov pejoratívne označovaných ako kulakov, predstaviteľov a predstaviteľiek demokratických strán, cirkví a veriacich, vlastencov a všetkých tých, ktorých ľudskú dôstojnosť komunistický režim popieral ich označením za „bývalých ľudí“.

Odsudzujeme prax svojvoľného zneužívania bezpečnostných zložiek štátu proti vlastným občanom a občiankam, namiesto ich ochrany.

Spomienka na výročie komunistického prevratu nás utvrdzuje v presvedčení, že jedine demokratický a pluralitný politický systém a fungujúci právny štát dokáže garantovať a udržať občianske slobody a zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv. Pripomína nám, aké dôležité je každodenne sa podieľať na jeho zachovávaní a podpore.